

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

Ἡ «Ἀντιόχεια», ἔτσι λέγανε τὸ λωφορεῖο πὺν πάγιν· ἀπ' τὴ Γ.. σὶδ' Κ.., ἔτρεχε ἀπάνω σὶδ' δημόσιο δρόμο. Εἶχε κοντὰ μιὰ ὥρα πὺν εἶχε φύγει ἀπ' τὴ Γ.. Ὡς τὸ Κ.. ἤθελε πέντε ὥρες ἀκόμα. Σὲ μιὰ γωνιά, σὶδ' λωφορεῖο, εἶτανε μαζεμένους ὁ Νίκος ὁ Κονιέσης, τυλιγμένος σ' ἓνα παλιὸ λυγδιάτικο παλτό· φοροῦσε ἓνα ἑσπεριόμοιο κοῦκο...

Ἐκανε κρόσ' ἦταν μετὰ τὰ Χριστούγεννα. Εἶχε πάει σὶδ' χωριὸ τοῦ γιὰ νὰ περάσει τὶς γιορτὲς με τοὺς συγγενεῖς τοῦ. Τώρα, πάγινε σὶδ' Κ.. πὺν ἦταν δάσκαλος. Τὰ ρούχα τοῦ εἶτανε λευκά, λυωμένα γι' αὐτὸ κρύωνε. Εἶχε μαζεμένη σὶτ' γωνιά γιὰ νὰ ξεσταθῇ. Δὲ μιλοῦσε μὲ κανένα, ἀν καὶ σχεδὸν δόλους τοὺς συνταξιωτῆς τοὺς ἤξερε, γιὰ τὴν ἂν τὰ περιγῶρα τοῦ Κ.. (καὶ σὸν ἦταν δάσκαλος σὶδ' Κ.. τὸν ἔδρανε)... Τουρτουρίζε... σχηματίζονταν ρεῦμα, τὰ τῶμα τοῦ λωφορεῖου εἶτανε ὅλα σπαμένα...

Τὸ λωφορεῖο πάγινε σιγὰ σιγὰ εἶτανε σαραβασισμένο, εἶχε κοντὰ 20 χρόνια πὺν ἔκανε κάθε μέρα τὸ ἴδιο ταξίδι. Τὰ τοῖα ἄλογα πὺν τὸ τραβοῦσαν εἶτανε γέροντα, κοκυλιάρικα καὶ πάντα νησιτικά...

— Γιατὶ δὲν τὰ ταξίς, μωρὲ Κώστα! λέγανε σὶδ' ἄμαξ' οἱ ταξιδιωτῆς.

Πάντα αὐτοὺς τοὺς ἀπαντοῦσε μὲ ἀφέλεια καὶ μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, γαμογελῶντας.

— Ἀφ' οὗ τρώω γ'ὼ εἶναι ἀνάγκη νὰ τρώνε κι' αὐτά; ἔσπερα ποῖσθε δυνατά: Τρώνε τρεῖς ὀκάδες ἄχνου τὴ μέρα, τὸ καθένα, δὲν τοὺς φτάνει;...

Συχνὰ λέγανε τὰ δυστυχεμένα σὶδ' δρόμο ἀπ' τὴν κοίταση κι' ἀπὸ τὴν ἀδυναμία. Τὸ ξύλο πὺν τρώγανε ἀπ' τὸν Κώστα τὸ Τσερκέζη, ἔτσι λέγανε τὸν ἄμαξ', δὲν περιγράφεται τὰ σάπιζε σὶδ' ξύλο: τὸ ἓνα μάλιστα ἴσγε στραβώσει μιὰ μέρα, κεὶ πὺν τὸ χτυποῦσε.

— Τί τοῦ χρειάζονται καὶ τὰ δυὸ τὰ μάτια; τὴ δουλειὰ τοῦ τὴν κάνει καὶ μὲ τὸνα, ποῖσθε χαμογελῶντας σὸν τὸ στραβώσει...

Εἶχαν δυὸ ὥρες πὺν τρέχανε· κόνιθαν σὶδ' Ρ..., σ' ἓνα χωριὸ ποῖταν ὁ μόνος σταθμὸς σ' ὅλο τὸ ταξίδι. Κεὶ κατέβαιναν οἱ ταξιδιωτῆς καὶ πέρνανε κανένα καφέ, κανένα λουκούμι, ἢ κονιάκ...

Πότιζε κι' ὁ ἄμαξ' τἄλογα.

Ἀρχίζε νὰ ψιχαλίζῃ λίγο λίγο ἡ βροχὴ δυνάμων· τώρα ἄρχισε νὰ βρέχῃ δυνατά. Ἡ βροχὴ ἔμπαινε μέσα ἀπ' τὰ νοήματα παρὰθυρα, καὶ χτυποῦσε τοὺς ἐπιβάτες σὶδ' μοῦτρα...

Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ σάξῃ κι' ἀπ' τὴν κοντούλα...

Οἱ ἐπιβάτες ἄρχισαν νὰ παραπονοῦνται σὶδ' ἄμαξ'.

— Χτύπα μωρὲ ἀδερφέ, γίναμε μούσκεμα· ἀνοιξε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ σιόμα τοῦ κ' εἶπε ὁ δάσκαλος θυμωμένα.

Εἶχαν μουσκέψει. Σὲ λίγο μπῆκαν σὶδ' χωριὸ. Τὸ λωφορεῖο τρέκλιζε σὶδ' καλντερίμι τοῦ Ρ... Εἶχαν ἀφῆσει τὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ πᾶνε σὶδ' χάνι καὶ νὰ σταματήσουνε γιὰ νὰ πᾶν λίγο ἡ βροχὴ...

Σὲ λίγο τὸ λωφορεῖο στέκονταν ἀπ' ὅξω ἀπ' τὸ χάνι, πὺν στέκονταν πάντα ὁ Κώστας σὸν περνοῦσε

ἀπ' τὸ Ρ... Ὁ Χαντζῆς, κουκουλωμένος μ' ἓνα παλιὸ μουσαμά, ζύγωσε σὶδ' τιμόνι.

— Θὰ ξεξέγνης; ρώτησε τὸν ἄμαξ'.

— Ὁχι! ἀπάντησε αὐστηρὰ ὁ Κώστας· θὰ φύγω σὲ λίγο, δὲν ἔχω ὥρα.

Οἱ ἐπιβάτες, σὸν ἄκουσαν αὐτὸν τὸ διάλογο, διαμαρτύρονταν καὶ λέγανε δι' πρέπει νὰ κάτσουνε λίγο γιὰ νὰ σταματήσῃ καὶ ἡ βροχὴ.

— Θέλω νὰ πάω ἀπὸψε σὶδ' Κ.. εἶνε τέσσερες ὥρες ὡς κεὶ· αὐριο θὰ φύγω πάλι γιὰ τὴ Γ.. δὲν ἀκούω τί λέτε σεις, εἶπε θυμωμένα ὁ ἄμαξ'. Σεις δὲ μὲ πληρώσατε νὰ σᾶς πάω σὶδ' Κ.,... ἔ! λοιπόν, θὰ σᾶς πάω κεὶ, τἄλλα εἶναι δουλειὰ δική μου...

Οἱ ἐπιβάτες, σὸν ἄκουσαν αὐτὰ, ἀναγκαστήκανε νὰ ὑποχωρήσουνε· δὲν κοιτοῦσαν νὰ ποῦν καὶ τίποτα, τοῦ εἶχαν τὴν ἀνάγκη, εἶτανε, βλέπετε, τὸ μόνον λωφορεῖο, πὺν δούλευε σὶδ'ν τόπο, κι' ἂν τὰ χαλοῦσαν μὲ τὸν ἄμαξ'...

— Τουλάχιστον, πετάχτηκε κάποιος ἀπ' τοὺς ἐπιβάτες, νὰ κατεβούμε νὰ πιούμε κανένα κονιάκ...

— Ἀντε! μὰ γρήγορα, ἀπάντησε αὐστηρὰ ὁ ἄμαξ'.

Ἡ βροχὴ ὅσο πάγινε δυνάμωνε.

Ὅλοι κατεβήκανε σὶδ' χάνι γιὰ νὰ πάρουνε κάτι... Ὁ δάσκαλος δὲν τὸ κούνησε ἀπ' τὴ θέση τοῦ, καθόνταν ἐκεῖ μαζεμένους.

— Δὲν κατεβαίνεις καὶ σὸν δάσκαλε νὰ πιῇ κανένα κονιάκ γιὰ νὰ ξεσταθῇ; τοῦπε φιλικὰ ὁ ἄμαξ', πὺν γύριζε κείνη τὴν ὥρα γύρω ἀπ' τὸ λωφορεῖο καὶ παρατηροῦσε τὶς ρόδες ἂν δουλεύουνε καλά. Εἶτανε κουκουλωμένος σὲ μιὰ στρατιωτικὴ κουβέρτα πὺν ἔσταζε νερά. Φοροῦσε μπότες ἀπὸ κείνες πὺν φτάνουν ἀπάνω ἀπ' τὸ γόνα.

Ὁ δάσκαλος δὲν τὰπάντησε· οὔτε κἂν κουνήθηκε ἀπ' τὴ θέση τοῦ...

— Ἀντε, κύριοι, νὰ φεύγουμε, φώναξε σὲ λίγο αὐστηρὰ ὁ ἄμαξ'.

Ἡ βροχὴ ἐξακολούθησε.

Οἱ ταξιδιωτῆς ξαναῆθαν τρέχοντας, μπῆκαν μέσα, ἔκλεισαν τὴν πόρτα.

— Ἀκόμα, μωρὲ Μήτρο, δὲν τέλειωσε; εἶπε θυμωμένα ὁ ἄμαξ' σὶδ' παιδί τοῦ Χαντζῆ ποῦδγαζε νερό μ' ἓνα κουβά ἀπ' τὸ πηγάδι ποῖταν κεὶ κοντὰ καὶ πότιζε τἄλογα τοῦ λωφορεῖου. τί κάνεις τόση ὥρα, ποῖσθε.

Σὲ λίγο τὸ λωφορεῖο ξεκινοῦσε.

Εἶχαν βγῆ ὅξω ἀπ' τὸ Ρ.. Ἡ βροχὴ εἶχε πάγιν. Οἱ ρόδες χώνονταν σὶδ' νεοβεμένο δρόμο, σὶς λάσπες. Ἡ Ἀντιόχεια ἔγεργε ἀπ' τὴ μιὰ μεριά κι' ἀπ' τὴν ἄλλη, ὁ δρόμος ἦταν γεμάτος γούργες.

Πέρασαν τρεῖς ὥρες. Ἀρχισαν νὰ φαίνονται τὰ σπῆμα τοῦ Κ.. Τὸ χωριὸ ἦταν μέσα σὲ δάσος καὶ δὲ φαίνονταν καλά... Τώρα περνοῦσαν ἀνάμεσα σὶδ' χωράφια τοῦ Κ...

Μπῆκαν σὶδ' Κ.. Σὲ λίγο τὸ λωφορεῖο στάθηκε σὶδ'ν πιάνισα τοῦ Κ.. Οἱ ἐπιβάτες ἄρχισαν νὰ κατεβαίνουν.

Τὸ δάσκαλο ἀπ' τὸ κρό κι' ἀπ' τὴν κούραση τὸν εἶχε πάγιν ὁ ὕπνος.

— Ἐπῆνα δάσκαλε! τοῦπε χτυπώντας σὶδ'ν ὄμο τοῦ κάποιος ἀπ' τοὺς ταξιδιωτῆς, πὺν τὸν γνώριζε καλά, φτάσαμε.

— Εὐχαριστῶ! τοῦπε ὁ δάσκαλος τριβοντας τὰ μάτια του.

Σηκώθηκε ἀπ' τὴ θέση του καὶ κατέβηκε τρικλιζοντας τὰ δύο σκαλοπῆτια τοῦ λωφορείου, πὺν τρίζανε ἀπ' τὴν πολυκαιρία.

— Κώστα! κατέδασέ μου τὴ βαλίτσα—κάνε γρήγορα καμμένε, διάζουμαι, πρόστεισε ὕστερα ἀπὸ λίγο...

— Ἀμέσως, κὺρ δάσκαλε, ἰαπάνησε ὁ ἀμαξῆς, πὺν ἦταν ἀνεβασμένους σὴν κονκούλα κ' ἔδινε ἓνα ἓνα τὰ μπαγκάζια τῶν ἐπιβατῶν σὰ χέρια ἐνὸς παιδιοῦ πὺν τὸν βοηθοῦσε πάντα σὺν φόρτωμα καὶ σὺν ξεφόρτωμα.

— Αὐτὸ εἶναι τοῦ κὺρ δάσκαλου, εἶπε σὺν παιδί ὁ Κώστας, δίνοντάς του μιὰ παλιά, ξεχαρβαλωμένη βαλίτσα.

Σίμωνε κι ὁ δάσκαλος, ἀκουμπώντας σὲ μιὰ παλιά ξασπριομένη θυβέλλα, εἶχαν μονιάσει τὰ πόδια του ἀπ' τὸ ταξίδι.

— Ἐ! τὴν κατέβησε τὴ βαλίτσα, Κώστα, ξανάπε ὁ δάσκαλος κοιτάζοντας ἰάλαρα πὺν ἄχνιζαν ἀπ' τὸν ἰδρώτα, γιομάτια ἀφρό' ἀνέπνεαν θαδειά, ρουχάλιζαν, ἡ κοιλία τοῦ σμπαινοέθρηνε συχνά, σπασμωδικά.

— Δὸς σὺν κὺρ δάσκαλο τὴ βαλίτσα, εἶπε ὁ ἀμαξῆς σὺν παιδί.

Ὁ δάσκαλος ἔβγαλε τὸ ποριτοφλί του καὶ τὸν πλήρωσε.

— Εὐχαριστῶ, τοῦπε ὁ ἀμαξῆς, βράζοντας τὸ καπέλλο του.

— Μπορεῖς νὰ μοῦ στείλῃς τὴ βαλίτσα μὲ τὸ παιδί, εἶπε σὲ λίγο ὁ δάσκαλος.

— Ἀκοῦς λέει! γιὸ τὸ δάσκαλο ὅμι θέλει.

Ὁ δάσκαλος τὸν εὐχαρίστησε, χαιρέτησε καὶ τράβηξε γιὰ τὸ σχολεῖο. Ἐκεῖ τοῖ εἶχαν παραχωρήσει ἓνα δωμάτιο καὶ κάθονταν.

Δὲν ἦταν μακριὰ ἀπὸ κεῖ τὸ σχολεῖο. Σὰν ἔφτασε ἀνέβηκε τὴν πέτρινη σκάλα, ξεκλείδωσε τὴν πόρτα καὶ μπῆκε.

Δὲν αἰσιανότανε καὶ τόση πείνα, μὰ σὰν δὲν εἶχε φάει τίποτα ἀπ' τὸ πρωτὶ, ἔβγαλε ἀπ' τὴν τσέπη τοῦ παλτοῦ του δύο αὐγά, πὺν τοῦχε θράσει ἡ μητέρα του γιὰ τὸ δρόμο, ἔκοψε καὶ λίγο ψωμί, κ' ἔφαγε.

Ἐπese σὺν κρεβάτι του, πὺν τῶχε ἀξεσκάνιστο πρὶν ἀπ' τὰ Χριστούγεννα καὶ περιμένε τὸ παιδί μὲ τὴ βαλίτσα.

Σὲ λίγο μπῆκε τὸ παιδί μὲ τὴ βαλίτσα σὺν ὄμο.

— Ἀφῆρέ τὴν ἐκεῖ. τοῦπε ὁ δάσκαλος, δείχνοντάς του μιὰ γωνιὰ τῆς κάμαρας.

Τὸ παιδί τὴν ἄφησε κ' ἔφυγε.

Ὁ δάσκαλος σηκώθηκε λίγο ἔβγαλε τὰ παπούτσια του καὶ τὸν κοῦκο του, κονκουλώθηκε μὲ τὸ πάλτωμα.

Τὸ πρωτὶ ξύπνησε λίγο ἀργά' νύφτηκε θιαστικά καὶ τράβηξε γιὰ τὴν αἴθουσα πὺν δίδασκε' τὰ παιδιὰ τὸν ἱποδεχτήκανε μὲ χαρά.

— Ἄν δὲν εἶχα κι αὐτά! σκέφτηκε ὁ δάσκαλος.

Ἀθήνα 14 τ' Ἀπρίλη 1919.

ΑΘ. Α. ΚΟΝΤ.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΖΩΗΤΟΥ

Κιᾶς μὴν τὸ λέω! Καθὼς περνοῦν οἱ χρόνοι
Μὲ τρομάζει ἡ μονάξια πὺν μὲ ζώνει

Καὶ τὰ ρημάδια:
Διψῶ, διψῶ γιὰγάτες καὶ γιὰ χάδια!

Μὲ αὐτὰ τὰ χέρια, ἐγὼ τᾶχω γκρεμίσει
Τὰ ὠραῖα, ψηλὰ παλάτια πούχα, χτίσει:
Ψευτιά κι' ἀσκήμια
Θάφτηκαν ἀπὸ κάτω ἀπ' τὰ συντρίμμια.

Μὰ ἂν ἔλαμπε τὸ φῶς κι' ἡ μέρα ἐντὸς μου,
Διψῶ, διψῶ γιὰ τὴ χαρὰ τοῦ κόσμου—

Σὲ κάποιο ὠραῖο
Κόρφο νάγαπηθῶ. Κιᾶς μὴν τὸ λέω!

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΣΤΗ ΜΑΡΙΑ Κ.

Μὲ μάτια θουρκομένα καὶ μὲ χεῖλη
τρεπουλιαστιά, μὲ πρόσωπο θλιμμένο,
πὺν μαλακώνει ὥς καὶ τὴν ἀνυχη ὕλη
γύρω σου, ὅπου κι ἂν πέση ἀγαπημένο
τὸ βλέμμα σου, ζωντανεμένη ἀγία,
μάταια ζητᾶς οὐράνια καλωσύνη
ἀπ' τοῦ θεοῦ τὴν ἀδελή σοφία,
πὺν στοὺς κακοὺς ἐπίσης χάρες χύνει
καὶ στοὺς καλοὺς κ' ἀναζητᾶς πὰ πάψε
μακριὰ τὸν ὑπερτέλειο θεό σου.
Στὴ θεία ψυχὴ σου πὺν μετέβαλέ μας
ἐίλους σὲ ἄδωο πιστῶν ποίμνιο, κάψε
θυμίαμα καὶ προσκύνα τὸν Ἐαυτό σου,
τὸ δικό μας Ναό, γλυκὲ ἀγγελὲ μας!

Χίος — Φραγκοβούνι

Φεβρ. 1918

ΜΙΑΤΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ

ΤΑ ΚΟΧΥΛΙΑ

Αἰώνια, ἀσάλευτα, πειροδεμένα
ψηλὰ σὺν θράχο τους, καί μοῦ γενεύουν
παλιὸ κι' ἀλάλητο καὶ ζωντανεύουν
χρόνια σὴν ἄβυσσο θαδειά ριγμένα.

Κι' ἀπὸ τὶς κόχες τῶν ἀπλερα, ξένα!
πάθη ἀναβρύζουνε, πόθοι ἀναδείουν
—πὺν τῶρα θῆριεραν—κ' ἐμᾶς παιδεύουν.
Κοχύλια ἂν τύχουνε τέτοια καὶ σένα,

μπροστά τους διάβαινε σκυφτός, προσκύνα!
Μεγαλοφάνταστε! μικρὸ Διαδάτη!
Ποῖς ξερεῖ ἂν ἔτυχε κάποιο ἀπὸ κεῖνα

καὶ πρῶτο σου. ἔγεινε σὴν γῇ κρεβάτι;
Κι' ἀγάπης ἀκουσες τὴν πρώτην ἔννοια
μὲς σὴν ἀγκάλῃ του τὴ φιλιτισένια!

Σύρα.

ΛΑΥΡΑΣ